

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van decreet houdende vaststelling van het kwaliteitszorgstelsel in het hoger onderwijs

1. INHOUDELIJK

Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt voor de hogescholen en de universiteiten het geïntegreerde stelsel van externe kwaliteitszorg op instellingsniveau definitief verankerd in de Codex Hoger Onderwijs. Daarmee wordt gevolg gegeven aan de afspraken die werden gemaakt in het regeerakkoord :

“Met het invoeren van een instellingsreview – via het nieuw accreditatiestelsel voor het hoger onderwijs – hebben we een belangrijke evolutie ingezet in de kwaliteitszorg. Bij positieve evaluatie van deze instellingsreview zetten we een volgende stap, waarbij de verantwoordelijkheid en verantwoording voor de kwaliteit van de opleidingen bij de instellingen komen te liggen.”

De evaluatie waarvan sprake in het regeerakkoord werd afgerond eind 2017. Uit deze evaluatie blijkt dat het nieuwe geïntegreerde stelsel van externe kwaliteitszorg positief werd geëvalueerd door alle betrokken partijen. De belangrijkste beleidsaanbeveling luidt dan ook:

“De instellingsreview met inbegrip van de beoordeling van de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen kan decretaal vastgelegd worden.”

De instellingsreview zal voor hogescholen en universiteiten in de toekomst de basis worden van het gehele proces van verantwoording van kwaliteit van opleidingen in het Vlaamse hoger onderwijs. De instellingsreview is een beoordeling in een vaste zesjarige cyclus van het onderwijsbeleid en van de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen. De instelling toont aan dat ze onder eigen verantwoordelijkheid (via de regie) de kwaliteit van de eigen opleidingen borgt.

Kwaliteitsborging houdt in:

- het toetsen van de werking via kwaliteitszorgactiviteiten;
- het documenteren van bevindingen inclusief sterke punten en aandachtspunten;
- het verzekeren dat aandachtspunten worden aangepakt, zowel reactief voor het specifieke geval als proactief voor soortgelijke toekomstige situaties;
- het cyclisch en per opleiding rapporteren over de bevindingen en opvolging hiervan;
- het vaststellen van de kwaliteit door het bestuur om aan te tonen intern en extern dat de geleverde kwaliteit voldoet.

Onder regie wordt begrepen “het geheel van acties, processen, praktijken, procedures en instrumenten die de instelling in staat stelt de kwaliteit van de opleidingen te borgen”.

De noodzakelijke verankering van de instellingsreview als basis in het kwaliteitszorgproces wordt aangegrepen om het gehele systeem van kwaliteitszorg en accreditatie te herbekijken en zo te komen tot een allesomvattend en transparant kwaliteitszorgstelsel. Het voorliggende ontwerp van decreet wijzigt de manier waarop de Vlaamse universiteiten en hogescholen de kwaliteit van hun opleidingen moeten aantonen. Twee uitgangspunten blijven daarbij ongewijzigd:

- De instellingen blijven autonoom verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun aanbod. Ze zien permanent en op eigen initiatief toe op de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten. Ze betrekken studenten, alumni, externe deskundigen uit het beroepenveld en internationale deskundigen bij de processen van kwaliteitsbewaking. Ze voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten.
- De basis van de erkenning van de kwaliteit van het hoger onderwijs blijft de accreditatie van iedere erkende opleiding (graduaat, bachelor of master) door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie.

Nieuw is echter dat een hogeschool of universiteit voor de accreditatie van haar opleidingen niet langer per individuele opleiding een procedure moet doorlopen om deze te behouden. De verlenging gebeurt voortaan automatisch, op voorwaarde dat de opleiding reeds met positief gevolg een eerste accreditatie heeft bekomen én de instelling op basis van een positieve instellingsreview heeft kunnen aantonen dat zij de kwaliteit van de opleidingen kan borgen op basis van de eigen regie.

Indien aan deze voorwaarden niet is voldaan, kan een opleiding enkel zijn accreditatie verkrijgen of behouden op basis van een opleidingsaccreditatie door de Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Dat gebeurt op basis van een beoordeling door een externe commissie, onder coördinatie van de NVAO. Deze procedure geldt dus in de volgende gevallen:

- Voor nieuwe opleidingen: ongeacht de uitkomst van de instellingsreview (positief of negatief) vergt de opstart van een nieuwe opleiding een beoordeling van het dossier (via de toets nieuwe opleiding) en vervolgens een eerste opleidingsaccreditatie na de opstart van de opleiding in kwestie (het is deze accreditatie die vervolgens automatisch verlengd kan worden indien de instelling over een positieve review beschikt).
- Bij opleidingen waarvan de studieomvang verlengd is of die erkend zijn als onderzoeksmaster, in het geval deze opleidingen nog geen accreditatie verworven hebben na de verlenging van de studieomvang of na de erkenning als onderzoeksmaster. De verlenging van de studieomvang van 60 naar 120 studiepunten is zodanig substantieel dat een eerste accreditatie onder de nieuwe vorm noodzakelijk is om de kwaliteit van de opleiding te garanderen;
- Bij opleidingen met een beperkte accreditatietermijn. Deze opleidingen hebben geen positief accreditatiebesluit, maar een besluit met een beperkte geldigheidsduur van ten hoogste drie jaar. Deze opleidingen moeten een nieuwe beoordeling ondergaan, alvorens zij kunnen geaccrediteerd worden;
- Bij opleidingen die erkend zijn op basis van een Europese financiering. Bij deze erkenning worden deze opleidingen volgens de bestaande regelgeving geacht geaccrediteerd te zijn voor een termijn van 8 jaar. Na deze termijn is een eerste opleidingsaccreditatie dan ook een voorwaarde, vooraleer deze opleidingen onder de instellingsreview vallen;
- Als de instellingsreview negatief is: in dat geval worden de accreditatietermijnen van de bestaande opleidingen niet meer automatisch verlengd. De instelling moet voor alle opleidingen waarvan de accreditatie vervalt bij de NVAO de opleidingsaccreditatie aanvragen. Dit gebeurt telkens wanneer een opleidingsaccreditatie afloopt. Deze situatie blijft van kracht zo lang de instelling geen positieve review behaalt.

Het geïntegreerde stelsel van externe kwaliteitszorg is niet van toepassing op de andere instellingen die erkende diploma's uitreiken, zijnde de andere ambtshalve geregistreerde instellingen, de Vlerick Business School, het Instituut voor Tropische Geneeskunde, de Antwerp Management School, de Evangelische Theologische Faculteit en de Faculteit voor Protestantse

Godgeleerdheid, en de geregistreerde instellingen en de instellingen die registratie aanvragen. Deze instellingen blijven onder het bestaande stelsel: voor nieuwe opleidingen doorlopen zij, alvorens erkenning door de Vlaamse Regering, de procedure toets nieuwe opleiding en voor bestaande opleidingen vragen zij de opleidingsaccreditatie aan bij de NVAO op basis van een externe beoordeling door een evaluatieorgaan.

Een nadere toelichting en een artikelsgewijze bespreking is opgenomen in de Memorie van Toelichting bij dit voorontwerp van decreet.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Voorliggend voorontwerp van decreet heeft geen impact op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het voorliggend voorontwerp van decreet verankert het systeem van instellingsreview voor de hogescholen en universiteiten en maakt van deze gelegenheid gebruik het gehele systeem van kwaliteitszorg en accreditatie te herbekijken en zo te komen tot een allesomvattend en transparant kwaliteitszorgstelsel. Dit genereert geen bijkomende financiering voor de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid voorziet namelijk geen financiering voor de borging van de kwaliteit van de hogeronderwijsinstellingen. De universiteiten en hogescholen financieren, zoals in het verleden, dit vanuit hun eigen werkingsmiddelen. De andere hogeronderwijsinstellingen financieren dit ook vanuit hun eigen middelen. De Vlaamse overheid verleent een werkingstoelage aan de NVAO, maar dat wordt niet gewijzigd met het voorliggende voorontwerp van decreet.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 20 november 2017.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 8 december 2017.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

1 Het bijgaande voorontwerp van decreet werd grotendeels aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nummer 2017/366 van 7 november 2017..

2. Het voorontwerp van decreet valt buiten het toepassingsgebied van de reguleringssimpactanalyse (RIA). Het betreft regelgeving waarvoor geen vrije beleidsruimte bestaat.

Regelgeving waarvoor geen vrije beleidsruimte bestaat

De basis voor dit voorontwerp van decreet is terug te vinden in het regeerakkoord:

“Met het invoeren van een instellingsreview – via het nieuw accreditatiestelsel voor het hoger onderwijs – hebben we een belangrijke evolutie ingezet in de kwaliteitszorg. Bij positieve evaluatie van deze instellingsreview zetten we een volgende stap, waarbij de verantwoordelijkheid en verantwoording voor de kwaliteit van de opleidingen bij de instellingen komen te liggen.”

De evaluatie waarvan sprake in het regeerakkoord werd afgerond eind 2017. Uit deze evaluatie blijkt dat het nieuwe geïntegreerde stelsel van externe kwaliteitszorg positief werd geëvalueerd door alle betrokken partijen. De belangrijkste beleidsaanbeveling luidt dan ook:

“De instellingsreview met inbegrip van de beoordeling van de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen kan decretaal vastgelegd worden.”

Op basis hiervan is er dan ook geen andere optie, dan diegene die opgenomen is in het voorliggende voorontwerp van decreet: de instellingsreview wordt voor hogescholen en universiteiten in de toekomst de basis van het gehele proces van verantwoording van kwaliteit van opleidingen in het Vlaamse hoger onderwijs.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende vaststelling van het kwaliteitszorgstelsel in het hoger onderwijs;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de VLOR en de SERV, binnen de hiertoe vastgelegde termijnen.

De Vlaamse minister van Onderwijs

Hilde CREVITS

Bijlagen:

- het principieel goed te keuren voorontwerp van decreet
- de memorie van toelichting
- joker